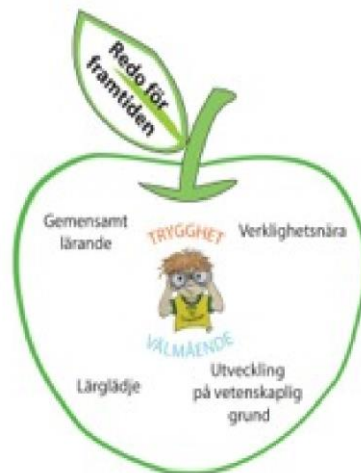

FALKENBERG

Hitta det här

Apelskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Årskurs 6 - 9
Läsår: 2015/2016

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Årskurs 6 - 9

Ansvariga för planen

Ansvarig: Bodil Samuelsson, rektor

Telefon: 0346 - 88 53 13

E-post: bodil.samuelsson@falkenberg.se

Apelskolans trygghetsgrupp

Susanne Juhlen, Pedagog Alfa

Robin Bylander, Pedagog Beta

Lars-Erik Brattström, Pedagog Gamma

Susanna Jageteg Stenslund, Elevcoach

Ulrika Stenslund, Skolkurator

Linnea Svensson, skolkurator

Vår vision

Planen gäller från

2015-11-18

Planen gäller till

2016-11-18

Läsår

2015/2016

Elevernas delaktighet

Eleverna har, under vårterminen 2015, gjort en enkät utifrån diskriminering, trakasserier och kränkningar. Apelskolans elevråd har fått ta del av kartläggningen och personalens förslag på åtgärder samt ge egna förslag på åtgärder utifrån vad kartläggningen visat.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Elevernas vårdnadshavare/godman har fått möjlighet att svara på en enkät som lagts ut på unikum. Enkäten har varit lik den som elever och personal fått svara på. Skillnaden är dock att elever och personal fick fylla i enkät i maj och föräldrarna i oktober. Det innebär att svaren kan skilja sig något.

Personalens delaktighet

Personal på skolan har fått fylla i samma enkät som våra elever. Tyvärr var deltagandet lågt. På en studiedag i oktober 2015 fick personalen ta del av vad kartläggningen visat. Personalen delades in i grupper. Varje grupp fick lämna två förslag på förebyggande åtgärder. Trygghetsgruppen sammanställde samma dag och gav sedan förslag på vilka åtgärder som ska gälla detta läsår.

Förankring av planen

- Information till all personal på arbetsplatsträff.
- Information om vårt främjande och förebyggande arbete på ett arbetslagsmöte.
- Information till samtliga elever vid läsårsstart och i november då ny plan fastställs.
- Information till vårdnadshavare på läsårets första föräldramöte.
- Planen läggs ut på Apelskolans hemsida.
- Information på Unikum om ny gällande plan och var den går att hitta.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

De som står som ansvariga för de olika insatserna har fått göra en utvärdering på valfritt sätt och lämnat in till trygghetsgruppen. Trygghetsgruppen har också utvärderat insatserna.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Trygghetsgruppen och personal som stod ansvariga för insatserna.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Under året arbetade vi för att genomföra de här främjande insatserna:

- Anpassning av rastutrymmen
- Normkritiska samtal
- Hbtq-material
- Synanpassning
- Områdesövergripande likabehandlingsgrupp
- Modersmålsundervisning

De här målen hade vi med våra främjande insatser:

- Att skapa en mötesplats över gränser vad gäller kön, klass och ålder.
- Kunskapen i likabehandlingsfrågor ska öka på Apelskolan.
- Att eleverna lätt ska få tillgång till information om HBTQ-frågor, utan att fråga efter den.
- Att elever med nedsatt syn ska kunna delta i undervisningen på samma villkor som andra elever.
- Att skapa förutsättningar för att på sikt kunna synliggöra och integrera modersmålsundervisningen i skolans ordinarie verksamhet.

Det har varit svårt att utvärdera i år på det sätt som varit tänkt. Detta beror på att de som har ansvarat för den främjande insatsen inte längre arbetar kvar på Apelskolan och det har saknats kunskap av oss andra för att kunna göra en rättvis utvärdering.

De främjande insatserna, Hbtq-material och synanpassning, har vi genomfört på de sätt som var tänkt. Den områdesövergripande insatsen har vi uppnått till viss del, skolan har missat ett par träffar då trygghetsgruppens representant från Apelskolan 6-9 inte har funnits tillgänglig och någon stand-in inte har utsetts. Att någon ny person inte har kunnat utses har sin förklaring i att trygghetsgruppen inte varit helt välfungerande då det har varit mycket personstyrkt arbete och det har varit svårt att hitta mötestider då alla representanter från trygghetsgruppen har kunnat medverka. Den övergripande likabehandlingsgruppen, även kallad nyckelknippan, har dock varit ett bra forum att ta hjälp av varandra i vårt likabehandlingsarbete och kommer fortsätta även under kommande läsår.

Under året skulle vi genomföra de här förebyggande insatserna:

- Integration
- Synliggörande om vad som är sexuella trakasserier
- Kompetensutveckling
- Religion eller annan trosuppfattning
- Normarbete kring sexuell läggning
- Information

- Likabehandling
- Åldersblandade aktiviteter
- Förenklad dokumentation

Målen med insatserna var:

- Ingen ska behöva känna sig kränkt på grund av etnicitet. Skapa förståelse för varför människor flyr från sina länder.
- Att bryta normaliseringen. Öka kunskapen bland elever om sexuella trakasserier och deras egna rättigheter. Öka kunskapen bland personal om hur de kan uppmärksamma och bli medvetna om elevernas upplevelser.
- Att skapa mer kunskap och få bra verktyg för likabehandlingsarbete. Att skapa förståelse för olika religioner och trosuppfattningar.
- Skällsord som "bög" ska upphöra. Alla ska kunna känna sig trygga i sin sexuella läggning.
- Trakasserier/ diskriminering rörande neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ska upphöra.
- Alla elever ska få kunskap om diskrimineringsgrunderna och vårt likabehandlingsarbete.
- Att elever ska kunna känna sig trygga med varandra oavsett ålder.
- Dokumentationsformulären ska vara lättförståeliga så att vårt arbete vid akuta situationer blir effektivt.

I början av förra läsåret hade vi stora ambitioner att skapa ett bättre klimat på Apelskolan. I och med det skapade vi gemensamt många åtgärder efter vad kartläggningen visat. Med facit i hand kan vi se att det blev för många åtgärder och därför svårt för oss att genomföra. Precis som de främjande insatserna blev svåra att utvärdera på tänkt sätt pga att ansvariga personer slutat samt att trygghetsgruppen inte fungerat ultimatum så blir även dessa förebyggande åtgärder svåra att utvärdera.

Flera insatser blev inte genomförda. Det var svårt att hitta mötestider för planering av insatser, svårt att hitta engagemang då skolan stod inför förändring och vardagsarbetet i skolan inte fungerade fullt ut.

Genom enkäten kan vi dock se att vi inom vissa områden ändå fått ett bättre klimat. En analys av det kan vara att vi satte ord på de eleverna så och såg och att vi genom det blev bättre i vårt sätt att agera och samtala med våra elever. Vi blev även bättre på att utreda och även det kan ha bidragit till ett bättre klimat. Att eleverna känner att vi tar dem på allvar.

Målet med åldersblandade aktiviteter har uppnåtts till viss del. I arbetslag alfa har årskurs 9 tagit initiativ till gemensamma aktiviteter vilket har varit positivt. Även arbetslag beta planerade under vårterminen en gemensam dag där de jobbade tillsammans för att motverka mobbing.

Målet med att skapa en handlingsplan för mottagandet av elev från annat land är uppfyllt. Handlingsplanen är dock inte implementerad. Vi ser att arbetet med integration måste fortsätta och att vi inte har nått målet fullt ut med att skapa förståelse för varför många människor flyr från sina länder. Även om "rasistiska påhopp" har minskat så förekommer det fortfarande och många av våra nya elever har svårt att komma in i sina klasser och känner därmed ett utanförskap.

Målet med förenklad dokumentation är uppnått till viss del, på det sätt som det var tänkt att genomföras. Vi har dock inte kunnat fastställa dokumentationsformuläret. Vi upplever att den bidragit till att vi fått kännedom om fler händelser och även blivit

bättre på att utreda händelser. Vi gör åtgärder men brister tyvärr i dokumentation och uppföljning. Därför ser vi att måste fortsätta att arbeta för ett bättre dokumentationssystem. Och att vi måste hitta åtgärder som gör att vi fullföljer dokumentationen.

Årets plan ska utvärderas senast

2016-09-30

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Den som är uppsatt som ansvarig på förebyggande eller främjande insats ansvarar för att utvärderingen blir gjord i samråd med trygghetsgruppen. Utvärdering ska också ske via en enkät som delas ut både till elever och deras vårdnadshavare/god man.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Bodil Samuelsson

Främjande insatser

Namn:

Rastaktiviteter

Områden som berörs av insatsen:

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Att locka alla elever till meningsfulla aktiviteter där de kan umgås mellan klasserna. Motverka utanförskap. Främja en trygg miljö. Ska följas upp med elevintervjuer.

Insats:

Elevcoach ska i samråd med elever skapa rastaktiviteter under året.

Ansvarig:

Susanna Jageteg Stenslund

Datum när det ska vara klart

161118

Namn:

HBTQ-material

Områden som berörs av insatsen

Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Att eleverna lätt ska få tillgång till information om HBTQ-frågor, utan att fråga efter den. Att det alltid ska finnas synligt material i elevcaféet hos skolsköterskan och hos kuratorn.

Skolsköterska och kurator ska i nästa års likabehandlingsplans uppföljningsavsnitt redogöra för hur målet har uppfyllts.

Insats

Skolsköterska och kurator ska se till att det alltid finns material om HBTQ-frågor, t.ex. från RFSL, som eleverna kan plocka med sig. Materialet ska placeras synligt, men ändå så att det är möjligt att plocka av det utan att någon annan märker det.

Ansvarig

Karin Svensson och Ulrika Stenslund

Datum när det ska vara klart: **161118**

Namn:

Tid på APT

Områden som berörs av insatsen:

Kränkande behandling, sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Att få all personal delaktig i vårt likabehandlingsarbete.

I maj månad ska vi tillsammans på ett APT utvärdera tiden som avsats på våra APT.

Insats

Tid ska avsättas på varje APT där vi kollegialt ska lyfta och belysa hur det går med vårt likabehandlingsarbete. Ge varandra tips och hålla vår plan och vårt främjande arbete levande.

Ansvarig

Bodil Samuelsson

Datum när det ska vara klart:

160531

Namn:

Utemiljön

Områden som berörs av insatsen:

Kränkande behandling, sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Att skapa meningsfull och attraktiv miljö utomhus.

Uppföljning ska ske via dialaog mellan trygghetsgruppen och elevrådet.

Insats:

Elevrådet ska fram till 151218 arbeta fram förslag på hur utemiljön på skolgården kan förbättras. Bodil Samuelsson, rektor, ska sedan fatta beslut på vilka förslag som går att genomföra. De förslag som det har fattas beslut om ska sedan genomföras.

Ansvarig:

Elevrådet och Bodil Samuelsson

Datum när det ska vara klart:

160611

Namn:

Gemensamma aktiviteter

Områden som berörs av insatsen:

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Främja trivsel och trygghet.

Insatsen kommer att följas upp i dialog mellan elevråd och trygghetsgrupp.

Insats:

Elevrådet ska i samråd med sina klasser genomföra olika aktiviteter under året som främjar trivsel och trygghet.

Ansvarig:

Elevrådet

Datum när det ska vara klart:

161118

Namn:

Trygghetsgrupp

Områden som berörs av insatsen:

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Främja trivsel och trygghet.

Uppföljning kommer ske vid en gemensam utvärdering i trygghetsgruppen.

Insats:

Trygghetsgruppen ska träffas 1 gång i månaden på fasta tider. Leda likabehandlingsarbetet på skolan framåt.

Ansvarig:

Bodil Samuelsson och Ulrika Stenslund

Datum när det ska vara klart:

161118

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Vi har valt att använda oss av en enkät i pappersform till elever och personal samt en digital enkät via en länk på Unikum till föräldrar. Vi har även analyserat likabehandlingsärenden.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Alla elever har fått fylla i en enkät med frågor utifrån, Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder. Elevrådet har fått ta del av vad kartläggningen visat och gett förslag på åtgärder.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Personal har fått möjlighet att fylla i samma enkät som våra elever. De har sedan fått ta del av resultat och analys för att kunna föreslå åtgärder.

Resultat och analys

Diskriminering och trakasserier på grund av religion eller annan trosuppfattning

Utifrån kartläggningen ser vi återigen att de som svarat ofta blandar ihop religion eller annan trosuppfattning med etnicitet. Att de ofta kopplar ihop detta med våra nyanlända elever och beskriver att om en kommer från ett annat land så hamnar en lätt utanför.

Även personalen som har svarat hittar inget exempel på när någon blivit utsatt på grund av sin religion men någon har skrivit att de ändå tror att det kan förekomma.

Trygghetsgruppen vet dock ett likabehandlingsärende med elev som är troende och hen beskriver att hen ofta får många frågor som ibland kan kännas ifrågasättande om religionen. Att det blir jobbigt att behöva förklara/försvara sig.

Föräldrarenkäten visar att det är 99 personer som svarat nej på denna fråga. Bara en har svarat ja, att ett barns klasskompis har blivit kallad blatte.

Skolan behöver arbeta med att förtydliga diskrimineringsgrunden ovan. Bara för att någon kommer från ett annat land så är det inte kopplat med att hen har en annan religion eller är troende. Då kommer vi tydligare kunna kartlägga hur det är på Apelskolan utifrån denna grund.

Diskriminering och trakasserier på grund av kön.

”De blir inte illa behandlade. Men de blir behandlade olika” är ett vanligt svar i enkäten. Årskurs 6 uppger exempel på idrotten. Att tjejerna inte alltid får vara med killarna för att de tror att tjejerna inte kan prestera lika bra. ”Vi får inte göra samma saker på

idrotten." I årskurs 7 är det någon som nämner könsnormen. "Killarna ska framstå som starka och busiga och tjejerna ska vara smarta och lydiga. Lärarna förväntar sig det".

I kartläggningen framkommer det olikheter utifrån de vuxnas svar kontra elevernas upplevelser av diskriminering utifrån den här grunden. Kanske är det just ordet "illa behandlad" som gör att de vuxna inte upplever att det förekommer. Kanske är det som eleverna skriver "De blir inte illa behandlade. De blir behandlade olika". Utifrån den här informationen behöver skolan tid att sätta sig in i vad det finns för förväntningar och normer som gör att elever känner att de på grund av sitt kön behandlas olika. Här kan vi ställa oss kritiska till vår enkät då den kan tolkas olika, svarsalternativen behöver revideras och utvecklas.

I föräldrarenkäten så är det tre personer som har fått berättat för sig hemma, om att det har hänt, att någon elev har blivit illa behandlad på grund av kön. En tar upp könsnormen, att flickor särbehandlas genom gammat tänkande om att det är mer synd om flickor och killar ska tåla mer.

Diskriminering och trakasserier på grund av könsöverskridande identitet eller uttryck.

Utifrån elevernas enkätkommentarer kan det utläsas att majoriteten tolkat det som att det handlar om att passa in vad gäller klädstil i allmänhet snarare än könsöverskridande identitet.

Många elever i alla årskurser men främst i 6:an upplever att de kan få kommentarer om kläder. Eller att någon tittar konstigt på en. Någon upplever att den har blivit utanför pga klädstil. "När jag hade på mig ett par byxor som var annorlunda blev jag mobbad en hel dag". "Ja, vissa kan kommentera andras klädstil. Det händer överallt." I årskurs 9 är det bara någon enstaka som har skrivit att det kan vara svårare att passa in.

Vare sig personal eller föräldrar har uppmärksammat ett exempel som är kopplat till könsöverskridande identitet eller uttryck.

Utifrån de här svaren kan det utläsas olikheter mellan åk 6 och åk 9. Kan det möjligen vara att elever i åk 9 har förstått frågan på ett annat sätt än de yngre eleverna? Oavsett behöver vi öka kunskapen kring den här diskrimineringsgrunden.

Diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning.

I sexan och nian svarar nästan alla att det inte förekommer att någon blir illa behandlad pga sexuell läggning. I sjuan och åttan finns det ett fåtal elever som ändå tar upp att *bög* fortfarande kan användas som skällsord och att det därigenom kan finnas de som tar illa vid sig. Några lyfter att det bara är på skoj.

Bara en vuxen lyfter att hen kan uppleva jargongen kring homosexualitet som negativ. Alla andra har svarat nej på att de upplever att någon skulle bli utsatt.

Föräldrarenkäten visar att 98% svarar nej, 2% tar upp *bög* som skällsord.

Skolan upplever att användandet av *bög* som skällsord förekommer men att det minskat betydligt det senaste året. Vilket också bekräftas i svaren från våra elever.

Diskriminering och trakasserier på grund av funktionsnedsättning.

I sjuan är det 10 st elever som upplever att någon blir illa behandlad på grund av funktionsnedsättning. Detta kopplas främst till elever med adhd. Att det har uppmärksammats genom att någon gärna retar någon som lätt kan bli arg. Om en elev inte riktigt förstår kan den få höra att den är "störd". I de andra årskurserna är det bara fåtal elever som upplever att någon blivit utsatt utifrån denna diskrimineringsgrund.

De flesta i personalgruppen svarar nej, bara 1 person ger ett exempel med en elev som blivit utsatt utifrån en synskada.

I föräldrarenkäten svarar 95% att de inte upplever att någon blivit illa behandlad på grund av funktionsnedsättning. De 5 % som svarat ja, ges exempel om att elever med adhd blir retade på rasterna, att skällsord som *adhd-unge* förekommer.

Diskriminering och trakasserier på grund av etnisk tillhörighet.

Det blir tydligt i svaren från våra elever i alla årskurser att vi måste arbeta mycket med likabehandling för elever med utländsk bakgrund. Här är några exempel vad våra elever nämner:

"Vissa tycker det finns för många invandrare"

"Vissa elever undviker personen i skolan"

"Man kan bli retad om man har mörk hy"

"Folk pratar inte med dem som kommer från ett annat land"

"Neger"

"Nedvärderande ord"

Personal beskriver också att elever kan bli utfrysta, ingen pratar med dem, eller vågar prata med dem. Personal tar också upp att det finns personal med en viss attityd där de inte behandlar nyanlända elever på samma sätt som de andra eleverna. Kan gälla tex vid frånvaro eller utvecklingssamtal. Vi behöver bli bättre på våra rutiner.

97% svarar nej i föräldrarenkäten, någon beskriver att en introduktionsguide fått negativa kommentarer, oklart dock av vem eller vad som sagts. Någon skriver att "en tjej har blivit kallad jävla kines fast hon inte är kines".

Diskriminering och trakasserier på grund av ålder

I årskurs 8 och 9 är det bara en på vardera som svarat ja, tyvärr har de inte gett något exempel vilket då blir svårt att analysera kring. Men i årskurs 6 och 7 är det några som uppgett att elever kan bli illa behandlad pga sin ålder. Dels finns det elever som upplever att de elever som går i åttan är taskiga emot de som går i sexan. Att sexor blir retade för att de är små. Någon har uppgett att om en person fyller år sent på året så kan den få kommentarer om det som tex "då kommer du inte få köra moped förrän du går på gymnasiet och så skrattar de åt det".

Personal kan inte ge något exempel på att någon skulle bli illa behandlad pga denna diskrimineringsgrund.

Av föräldrarna är det bara en som svarat att barnet berättat hemma att barnet blivit illa behandlad på grund av ålder. "att han blivit kallad snorunge ingen lyssnar på dig".

99% svarar nej.

Sexuella trakasserier

Elever från olika åldersgrupper beskriver att tafsningar och ord som "hora" förekommer.

Bland föräldrarna så är det 7 % som svarat att barn har blivit utsatta för sexuella trakasserier den senaste tiden på Apelskolan. Det handlar om skällsord som "hora". Att det finns elever som tafsar på andra elever när de går förbi och om rykten som spridits utifrån sexuell karaktär.

Personal på skolan uppger inte något exempel i enkäten om att känna till att någon skulle ha blivit utsatt för sexuella trakasserier. Däremot har skolan fått in likabehandlingsärenden som både handlar om tafsningar och ord som *hora*. Skolan har haft stora bekymmer av näthat under denna hösttermin. Anledningen att föräldrar har reagerat starkare på detta kan ha att göra med att föräldrar har fått fylla i enkäten under höstterminen och personal och elever under vårterminen.

Övriga kränkningar

När det handlar om övriga kränkningar så ger elever i alla årskurser exempel på vad det kan vara.

"Att någon säger att man är ful och dum i huvudet"

"Bråk och slagsmål"

"Om man inte gör som vissa elever vill kan man bli kallad slampa, fitta osv."

"Att man är annorlunda"

"Hur man är och om man gillar sånt som av andra kan ses som barnsligt"

"Vilka man umgås med."

Även personal har lättare att ge exempel på övriga kränkningar.

"Utseende, kränkning på facebook om någon utseende."

"Jargong och tufft språk i vissa klasser."

"Kroppsspråk"

"knuffar och hårda ord"

Av föräldrarna är det hela 29 % som ger exempel på övriga kränkningar.

"Bråk mellan äldre elever"

"Näthat"

"Elever fick bestämma själva vilka grupper de skulle indelas i till halvklasslektioner"

"Hotelser och slagsmål"

"Grovt språk"

Någon förälder upplever att det är otryggt att ha sitt barn på Apelskolan då de hör ryktas om flera saker men att skolan inte ger information.

Vi kan konstatera att det är lättare för både elever, personal och föräldrar att ge exempel på kränkningar när de inte är kopplat till någon diskrimineringsgrund.

Vad personalen gör då elever blir illa behandlade?

De flesta elever upplever att de vuxna agerar när någon känner sig utsatt. De flesta beskriver att det förs samtal med inblandade elever och att det ibland leder till samtal hem. Tyvärr nämner någon enstaka att personalen inte gör något. Några elever upplever att trots att vuxna försöker reda ut situationen så hjälper det tyvärr inte. Eleverna ger inga beskrivningar i enkäten om att det leder till åtgärder efter att personal samtalat med de inblandade.

Även personal på skolan beskriver utredningsarbetet men nämner inget om åtgärder.

När skolan analyserar likabehandlingsärenden så blir det tydligt att många vet vad de ska göra fram till analys och åtgärdsdelen. Vilket gör att många ärenden fastnar där.

Vem/vilka som elever kan vända sig till?

På denna fråga får vi många svar. Det är väldigt få som inte har svarat. I många svar nämns flera professioner i skolan.

"Kurator, skolsköterska, läraren" "Personal" Mentorn och kuratorn" "Elevcoacher" "Rektor". Även svar som "Lärare, förälder eller BRIS." Lärare eller kompis".

Elevcoach, skolsyster, lärare och kurator nämns av många elever. Vår analys av dessa svar är att vi har lyckats bra med budskapet att du kan vända dig till vem som i skolan. Tyvärr finns det ett par enstaka elever som svarat "ingen". Vi måste fortsätta att arbeta så även de elever känner att det finns någon att vända sig till.

Hur skolan kan bli bättre på likabehandlingsarbete?

Nedan följer några viktiga citat att ta med i vårt fortsatta likabehandlingsarbete hämtade i alla åldersgrupper.

"De kan ta tag i problemet direkt istället för att vänta."

"Behandla alla killar och tjejer lika"

"Ha mer lekar och samarbetsövningar"

"Prata med varje klass"

"Rektorn borde kolla hur det är i klasserna."

"Lyssna på elevernas förslag"

"Börja diskutera på lektionstid. Lära de små från början. Få de att diskutera."

"Bli vän med de andra klasserna."

"Göra mer aktiviteter."

"Vistas mer med eleverna så lärarna har koll."

"Visa att alla är lika värda."

Personalens förslag:

"Att alla vuxna blir delaktiga i arbetet. Att ledningen ger förutsättningar för att personalen ska kunna arbeta med dessa frågorna kontinuerligt under läsåret."

"Bli mer samkörda, tänka och agera likt. Ta bättre hand om våra nyanlända ex faddersystem. Mer "jippon" för att höja trivseln, ex tävlingar i caféet.

"Integrera i all daglig verksamhet"

Sammanfattning

I början av höstterminen 2015 blev det en ryktesspridning på sociala medier som eskalerade och många på skolan blev inblandade. Det blev tydligt för Apelskolans personal att det är viktigt att ta upp ämnet nätetik både i klasser och på föräldramöte. Det blev också tydligt att det blir svårt att hantera när det handlar om kränkningar på nätet. Var går gränsen mellan att det är ett föräldransvar och ett ansvar som skolan har? Skolan har ett juridiskt ansvar att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Eftersom elever och lärare använder nätet i skolan och i anslutning till skolan påverkar det självklart också relationer och situationer utanför nätet. Men skolans personal arbetar inte på kvällar och helger där kränkningar och näthat kan fortsätta eller starta. Det behövs ett bra samarbete skola och hem för att lyckas med att skapa en miljö på nätet där alla våra elever och barn kan känna sig trygga. Det blir därför tydligt att vi måste skapa en förebyggande insats utifrån näthat.

Vi ser också att trots att vi får mer kunskap och försöker arbeta fram bra mottagande av nyanlända så är det där flest elever och även vuxna ser att vi inte lyckas. Att våra nya elever far illa i form av utanförskap och att de blir behandlade olika. Vi ser att det finns en stor vilja men att det upplevs svårt av både personal och elever.

Det blir också tydligt i svaren att det saknas kunskap i likabehandlingsfrågor. Alla elever behöver få kunskap och arbeta med de olika diskrimineringsgrunderna samt vad som menas med kränkning och sexuella trakasserier. Ökad kunskap hoppas vi kunna resultera i ökad förståelse för varandra. Det är också något de själva önskar. Som en elev har svarat i enkäten "Börja diskutera på lektionstid. Lära de små från början. Få de att diskutera."

Enligt rutinerna ska mentor och rektor kontaktas då en elev upplever sig utsatt. En allsidig utredning ska göras. En analys ska göras utifrån utredningen. Åtgärder ska sättas in utifrån analysen. Åtgärderna ska följas upp och ärendet ska avslutas. Det är mentorns ansvar att se till att processen i ärendet går framåt, och det är rektorns ansvar att hålla huvudmannen underrättad om processen. Dokumentationen är tidskrävande och upplevs fortfarande av många som krånglig. När elever från flera klasser är inblandade blir det extra svårt. Vi behöver fortsätta arbeta för förenklad dokumentation och personal behöver stöd när flera elever är inblandade.

Kartläggningen visar en tydlighet i att det finns vilja och driv till att utveckla vårt likabehandlingsarbete. Personal vill bli mer delaktiga och samkörda i det praktiska arbetet kring likabehandling. Exempelvis tillsammans med eleverna diskutera och arbeta integrerande med diskrimineringsgrunder och nätetik i vardagen. Eleverna efterfrågar även delaktighet och att tillsammans med pedagoger sträva mot gemenskap och trygghet. Vi kommer att sätta upp förebyggande åtgärder utifrån detta.

Förebyggande åtgärder

Namn: **Fadderutbildning**

Områden som berörs av åtgärden:

Etnisk tillhörighet, kränkande behandling

Mål och uppföljning:

Att alla nyinflyttade elever ska få ett bra mottagande och därmed motverka utanförskap.

Arbetet kommer att följas upp i nästa års kartläggning via personliga intervjuer.

Åtgärd:

Ett faddersystem ska byggas upp. Där varje ny elev får två faddrar. För att våra faddrar ska ha möjlighet att göra ett bra jobb ska de erbjudas en fadderutbildning som handlar om min roll som fadder. Som fadder kommer du också att handledas på vägen i frågor och situationer som kan uppstå.

Motivera åtgärd:

Vi har upplevt att även om vi har utsett faddrar så har flera av våra nya elever ändå hamnat i ett utanförskap. Vi har också sett att våra faddrar fungerar bra de första dagarna men att de sedan inte riktigt vet hur de ska fortsätta sitt uppdrag.

Ansvarig:

Susanna Jageteg Stenslund och Kenth Venöstrand

Datum när det ska vara klart: **160212**

Namn: **Integration**

Områden som berörs av åtgärden:

Etnisk tillhörighet, kränkande behandling

Mål och uppföljning

Alla ska veta vad deras uppgift är så att mottagandet blir så bra som möjligt för våra nya elever.

Ska följas upp via enkät och intervjuer.

Motivera åtgärd:

Utveckla och implementera en lathund för pedagoger i att ta emot nya elever från andra länder.

Ansvarig:

Jenny Unosson

Datum när det ska vara klart: **151218**

Namn: **Näthat**

Områden som berörs av åtgärden:

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Att behandla varandra väl på nätet.

Uppföljning ska ske via en enkät.

Åtgärd:

Arbeta i varje klass utifrån olika material om näthat. Alla klasser i ett arbetslag kommer arbeta efter en gemensam planering. Planeringen kommer att delas med de andra arbetslagen så ideér och tips kan utbytas.

Boka LAJKS- nätetik för alla, under två heldagar för att möta elever, personal och föräldrar.

Motivera åtgärd:

Vi har under början av hösterminen fått in många likabehandlingsärenden som handlar om näthat.

Ansvarig:

Niklas Bengtsson, Marie Kjellberg, Malin Leskoviku, Bodil Samuelsson

Datum när det ska vara klart: **151218**

Namn: **Rastvaktsschema**

Områden som berörs av åtgärden:

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Att alla elever ska känna sig trygga.

Uppföljning ska ske via enkät.

Åtgärd:

Utarbeta ett rastvaktsschema att sätta in vid behov när vi behöver extra personal ute bland eleverna.

Motivera åtgärd:

I perioder upplever elever och personal att det är extra stökigt och att det saknas vuxna ute bland elever. När personal saknas sker fler kränkningar och trakasserier.

Ansvarig:

Bodil Samuelsson

Datum när det ska vara klart: **160111**

Namn: **Lektionsmaterial Likabehandling**

Områden som berörs av åtgärden:

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Alla elever ska få kunskap om diskrimineringsgrunderna och vårt likabehandlingsarbete.

Uppföljning ska ske via en enkät.

Åtgärd:

En grupp kommer sättas samman med en pedagog i varje arbetslag. Lektioner som bygger på de sju diskrimineringsgrunderna kommer att sättas samman. Alla pedagoger kommer under mentorstid att gå igenom detta material. På så sätt får alla våra elever likvärdig kunskap om likabehandling. Arbetet kommer att pågå under hela året.

Motivera åtgärd

Många av våra elever saknar kunskap om diskriminering/trakasserier och kränkande behandling.

Ansvarig:

Susanne Juhlén

Datum när det ska vara klart: **161118**

Namn: **Lathund Apelskolans likabehandlingsarbete**

Områden som berörs av åtgärden:

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Att elever och vårdnadshavare/god män ska få kunskap om Apelskolans likabehandlingsarbete och därmed känna trygghet i hur vi arbetar.

Uppföljning ska ske via enkät.

Åtgärd:

Skapa en kortfattad beskrivning av Apelskolans likabehandlingsarbete.

Motivera åtgärd:

Det saknas kunskap om hur skolans likabehandlingsarbete fungerar, vilket skapar otrygghet hos både elever och deras vårdnadshavare / godmän.

Ansvarig:

Linnea Svensson, Hanna Andersson

Datum när det ska vara klart: **160118**

Namn: **Förenklad dokumentation**

Områden som berörs av åtgärden:

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning:

Dokumentationsformulären ska vara lättförståeliga så att vårt arbete vid akuta situationer blir effektivt.

Vi kommer under året att regelbundet följa upp de nya formulären och utvärdera dem och göra de ändringar som uppfattas aktuella.

Åtgärd:

Vi kommer att arbeta fram nya dokumentationsformulär, som vi utvärderar regelbundet. Om vi hittar något som behöver ändras/förtydligas så kommer vi göra det efter samråd i trygghetsgruppen. Årets formulär kommer därför att vara föränderlig. Till nästa års plan är dock vårt mål att kunna fastställa dokumentationsformuläret.

Motivera åtgärd:

Dokumentationsformulären upplevs krångliga och tidskrävande.

Ansvarig:

Robin Bylander, Lars-Erik Brattström, Hanna Andersson

Datum när det ska vara klart: **161118**

Namn: **Utredning, åtgärd och uppföljning**

Kränkande behandling, Sexuella trakasserier, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Att anställa en person för att utveckla vårt arbete kring utredning, åtgärd och uppföljning. Samt stötta upp pedagoger när det är ett likabehandlingsärende där elever är inblandade från flera olika klasser. Uppföljning ska ske via intervjuer med personal.

Åtgärd

Anställa en person med lämplig utbildning som arbetar 2 halvdagar i veckan.

Motivera åtgärd

Dokumentationen stannar efter utredningsdelen. Vi ser även att dokumentationen blir svår att hantera när det är många inblandade från olika klasser. Den blir krånglig och tidskrävande.

Ansvarig:

Bodil Samuelsson

Datum när det ska vara klart: **151118**

Rutiner för akuta situationer

Policy

Personal som bevittnar kränkande eller trakasserande elevagerande eller språkbruk är skyldiga att omedelbart uppmärksamma och tydliggöra för den eller de elever som är närvarande att det inte är ett acceptabelt uppträdande. Samtidigt måste den vuxne försäkra sig om att händelsen inte ledde till att någon upplever sig som utsatt.

Om någon känner sig utsatt ska en utredning omgående inledas. Trakasserier och kränkande behandling ska uppmärksammas och åtgärdas så tidigt som möjligt.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

1. Vänd dig i första hand till elevens mentor om du upplever att ditt barn har blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i skolan. Mentorn ska då lyssna på dig och upplysa dig om hur ärendets process kommer att löpa.
2. Vänd dig till ditt barns mentor om du vill veta hur processen för ditt barn går: vad som har gjorts och vad som kommer att hända härnäst.
3. Vänd dig till rektorn om du upplever att processen inte går framåt. Rektorn ska återkomma med besked till dig om vad som har hänt och vad som kommer att hända härnäst.
4. Om du upplever att processen ändå inte går framåt ska du vända dig till Heléne Malmström på barn- och utbildningsförvaltningen. Heléne Malmström ska återkomma till dig med vad som har hänt och vad som kommer att hända härnäst. Telefonnummer: 0346-88 51 92.
5. I sista hand kan du vända dig till Barn- och elevombudet (BEO).

Specialfall: Om det är någon av personalen som kränker, ska du vända dig till rektorn i första hand. Om rektorn är den som kränker, ska du vända dig till Helén Malmström på barn- och utbildningsförvaltningen i första hand.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

1. Den personal som först får kännedom om kränkning eller trakasserier, ska omedelbart dokumentera och anmäla detta till rektor och mentor, till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier (sedermera *elev som upplever sig som utsatt*). **(Blankett A)**
2. Mentor, till den elev som upplever sig utsatt, ska skyndsamt ta kontakt med eleven och i och med det inleda en utredning. Elevens berättelse ska dokumenteras. **(Blankett B)** Mentorn, till den elev som upplever sig utsatt, ska ta kontakt med elevens vårdnadshavare. Vårdnadshavaren ska delges elevens berättelse samt informeras om ärendets gång och ansvarsfördelning.
3. Den utsatta elevens berättelse ska vara utgångspunkt för utredningen. Samtliga personer som nämns i utredningen ska höras med enskilda samtal av sina respektive mentorer som också ska ta kontakt med elevens/elevernas vårdnadshavare. Dessa ska delges den berättelse som är utgångspunkt för utredningen, det egna barnets berättelse samt informeras om ärendets gång och ansvarsfördelning. Alla samtal ska dokumenteras. **(Blankett B)** När samtliga inblandade hörts ska utredningen skickas till mentorn för den utsatta eleven.
4. Mentorn till den utsatta eleven ska sedan sammanställa all utredningsdokumentation. **(Blankett C)** Det är också dennes uppgift att

skyndsamt kalla till ett åtgärdsmöte med samtliga inblandade mentorer och, om ärendet kräver, eventuell personal med specialkompetens (såsom rektor, kurator, elevcoach, specialpedagog etc.).

5. På åtgärdsmeetet ska följande behandlas: En bedömning om det finns anledning att anmäla till polis och/eller socialtjänst. Detta görs av rektor efter diskussion inom elevhälsoteamet. - Beslut om åtgärder - Fastställande av åtgärdernas koppling till diskrimineringsgrunder - Beslut om ansvariga för respektive åtgärd - Fastställande av önskade effekter av respektive åtgärd - Beslut om datum och tid för uppföljning av det som har beslutats **(Blankett D)**
6. De åtgärder som beslut tas om på åtgärdsmeetet ska utgå från utredningen och rikta sig till såväl elever som utsätter som till den elev som blivit utsatt. Beslut och fastställanden på åtgärdsmeetet ska dokumenteras. Uppföljningsmöte ska hållas enligt beslut på åtgärdsmöte.
7. På uppföljningsmeetet ska följande behandlas: - Avgörande om önskade effekter av insatta åtgärder har uppnåtts eller ej - Beslut om eventuella kompletterande åtgärder - Beslut om ärendet ska avslutas eller ej - Vid ej avslutat ärende: beslut om datum och tid för ny uppföljning. Beslut och fastställanden på uppföljningsmeetet ska dokumenteras. **(Blankett E)** Nya uppföljningsmöten ska hållas enligt samma principer som det första uppföljningsmeetet.

Skolledningen ansvarar för att alla kränkingsärenden får ett ärendenummer och anmäls till huvudmannen inom en månad från att kränkningen inträffat.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Personal som får vetskap eller bevittnar en kränkning, trakasseri eller diskriminering utförd av annan vuxen mot elev ska omedelbart dokumentera och anmäla detta till skolledningen. **(Blankett A)** Naturligtvis ska medarbetare tillrättavisa elever för att kunna upprätthålla ordning och god arbetsmiljö. Det är viktigt att skolledningen i sin utredning tar in alla tillgängliga aspekter för att kunna göra en opartisk bedömning av händelsen. I det fall som utredningen visar att en kränkning förekommit fortsätter utredningen i två parallella spår. Det ena spåret med fokus på eleven och det andra med fokus på medarbetaren. Åtgärder beslutas av skolledningen i samråd med huvudman.

Ansvarsförhållande

Mentor till den elev som upplever sig utsatt:

Mentorn till utsatt elev har huvudansvaret i ett ärende.

- Att samtala med den elev som upplever sig utsatt.
- Att dokumentera samtalet med den utsatta eleven.
- Att vårdnadshavare/god man till den elev som upplever sig utsatt kontaktas och informeras om ärendet.
- Att all utredningsinformation sammanställs.
- Att mentorer till elever som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen, anställda samt den personal som ärendet kräver (t.ex. kurator eller rektor) kallas till åtgärds- och uppföljningsmöten.
- Att beslut på åtgärds- och uppföljningsmöten dokumenteras.
- Att underrätta rektor om när ett ärende avslutas samt om när uppföljningsmöten äger rum.

Mentor till elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen ansvarar för:

- Att samtala med den elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen.
- Att dokumentera samtalet med den elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen.
- Att samtalsdokumentation överlämnas till mentor till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier.
- Att vårdnadshavare till elev som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen kontaktas och informeras om ärendet.
- Att medverka på åtgärds- och uppföljningsmöten.

Anställda som nämns i den berättelse som är utgångspunkt för utredningen ansvarar för:

- Att dokumentera sina iakttagelser.
- Att iakttagelsedokumentation översänds till mentor till den elev som upplever sig utsatt för kränkningar eller trakasserier.
- Att medverka på åtgärds- och uppföljningsmöten.

Rektor ansvarar för:

Rektorn har det yttersta ansvaret i varje ärende.

- Att i oklara fall, avgöra om den anmälan som gjorts innebär ett eller fler ärenden.
- Att ge varje ärende en identitet.
- Att anmäla kännedom om ett ärende till förvaltningen.
- Att förvaltningen kan följa ett ärende samt få information om när ett ärende avslutas.

Vill du veta något mer?

- Skollagens paragraf kring kränkande behandling finns i kap 6.
- Skolverket, www.skolverket.se
- Skolinspektionen, www.skolinspektionen.se/
- Barn och elevombudet, www.skolinspektionen.se/sv/BEO/
- Diskrimineringsombudsmannen, www.do.se

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

lla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. DO använder sig av Myndigheten för delaktighets beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]

- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]